

Zadanie 6.3. Aktualizacja i opracowanie metodyk integrowanej ochrony roślin, Integrowanej Produkcji Roślin oraz poradników sygnalizatora.

Cel zadania w 2025 r.: Celem zadania było opracowanie i aktualizacja metodyk integrowanej ochrony roślin, metodyk Integrowanej Produkcji Roślin oraz poradników sygnalizatora dla wybranych upraw ogrodnich. Metodyki te i poradniki stanowią podstawę dla planowania ochrony roślin zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin oraz dobrej praktyki ochrony roślin.

Opis realizacji zadania w 2025 r.:

1) Opracowanie czterech metodyk Integrowanej Produkcji (IP) Roślin.

Opracowano metodyki integrowanej produkcji (IP) bobu, rabarbaru, pieczarki i jarmużu.

Metodyki integrowanej produkcji zawierają informacje dotyczące sposobów zakładania i prowadzenia plantacji zapewniających prawidłowy wzrost, rozwój i plonowanie roślin ze zwróceniem uwagi na zmniejszenie zagrożenia przez agrofagi poprzez zwiększenie naturalnej odporności roślin, a także dobór odmian, wybór właściwego stanowiska, przygotowania pola, nawożenia i nawadniania oraz ochrony roślin przed chorobami i szkodnikami i regulowania zachwaszczenia. W metodykach przedstawiono również przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin oraz informacje na temat zagrożeń dla środowiska powodowanych stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin, bezpieczeństwa i higieny pracy, techniki wykonywania zabiegów, a także sposobu dokumentowania prowadzonych czynności i kontroli prawidłowości ich wykonywania. Metodyki opatrzone listami czynności i zabiegów obligatoryjnych dla integrowanej produkcji poszczególnych upraw.

2) Opracowanie „Poradnika sygnalizatora ochrony rabarbaru”.

W Poradniku tym przedstawiono objawy chorób grzybowych, niedoborów składników pokarmowych, uszkodzenia po żerowaniu szkodników, a także opisy ich sprawców. Ponadto, zaproponowano metody sygnalizowania optymalnych terminów zwalczania agrofagów występujących na rabarbarze.

3) Aktualizacja dwóch metodyk integrowanej produkcji roślin, dwóch metodyk integrowanej ochrony roślin oraz jednego poradnika sygnalizatora ochrony roślin.

Zaktualizowane zostały: Metodyka integrowanej produkcji cebuli, Metodyka integrowanej produkcji jabłek, Metodyka integrowanej ochrony jabłoni oraz Metodyka integrowanej ochrony gruszy w wersjach dla doradców i producentów, a także Poradnik sygnalizatora ochrony maliny.

4) Identyfikacja i dokumentacja fotograficzna agrofagów dotychczas nie opisywanych w metodykach i poradnikach sygnalizatora ochrony

Podczas lustracji w kolekcji odmian maliny Instytutu Ogrodnictwa-PIB oraz na kilku plantacjach prywatnych zlokalizowanych w okolicach Skierniewic z 24 roślin maliny zebrano próby liści. Do badań na obecność wirusa chlorozy nerwów liści maliny (Raspberry vein chlorosis virus wykorzystano technikę RT-PCR. W próbach pochodzących z plantacji prywatnych nie wykryto wirusa, natomiast na podstawie wyników testów wykazano obecność RVCV w trzech próbach liści odmian Nootka, Malling Orion i Ukee zebranych w kolekcji odmian. Analiza porównawcza sekwencji genów wykazała podobieństwo izolatów na poziomie 98,2%-100% w zależności od badanego fragmentu.

W 16 próbach liści maliny wykazujących objawy żółknięcia blaszki liściowej między nerwami i zahamowania wzrostu krzewów wykryto wirusa krzaczastej karłowatości maliny (Raspberry bushy dwarf virus, RBDV) testem ELISA.

Dokumentację fotograficzną objawów chorób wirusowych występujących na malinach wykorzystano przy aktualizacji Poradnika sygnalizatora ochrony maliny.

5) Przeprowadzenie szkolenia dla inspektorów podmiotów certyfikujących.

W dniach 16-17 grudnia 2025 r. przeprowadzono szkolenie dla inspektorów podmiotów certyfikujących, podczas którego omówiono metodyki integrowanej produkcji suchodrzewu

jadalnego (jagody kameczackiej), leszczyny, bobu, rabarbaru ogrodowego, winogron, jabłek, cebuli oraz dyni olbrzymiej, piżmowej i oleistej. Prelegenci zwracali szczególną uwagę na czynności i zabiegi obligatoryjne w integrowanej produkcji tych gatunków roślin. W szkoleniu uczestniczyło około 340 osób w tym: przedstawiciele Ministerstwa i Rozwoju Wsi, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, inspektorzy podmiotów certyfikujących z całej Polski, oraz nauczyciele szkół ogrodniczych i producenci.

- 6) Uzupełnienie, zgodnie ze zgłoszonymi w ramach konsultacji uwagami, materiałów szkoleniowych dotyczących Integrowanej Produkcji Roślin sadowniczych i warzywnych, w ramach Interwencji I.14.1 „Doskonalenie zawodowe rolników”, w formie prezentacji, materiałów metodycznych dla doradcy i broszury dla producentów.

Po konsultacji i uwzględnieniu uwag MRiRW, prezentacja materiałów szkoleniowych została skorygowana i odesłana za pośrednictwem platformy WeTransfer do Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin MRiRW.

Zrealizowane w 2025 r. mierniki dla zadania 6.3.:

1. Liczba opracowanych metodyk Integrowanej Produkcji Roślin: 4
2. Liczba zaktualizowanych metodyk integrowanej ochrony roślin: 2
3. Liczba zaktualizowanych metodyk Integrowanej Produkcji Roślin: 2
4. Liczba opracowanych poradników sygnalizatora: 1
5. Liczba zaktualizowanych poradników sygnalizatora: 1
6. liczba szkoleń dla inspektorów podmiotów certyfikujących: 1
7. liczba artykułów do zamieszczenia w prasie branżowej lub w formie ulotek na stronie instytutu oraz na Platformie Sygnalizacji Agrofagów: 2

Wykorzystanie wyników w praktyce:

Opracowane metodyki i poradniki sygnalizatora przyczynią się do zwiększenia opłacalności produkcji roślinnej oraz jakości produktów rolnych. Będą one rozpowszechniane wśród osób bezpośrednio zainteresowanych tymi zagadnieniami, a przede wszystkim wśród producentów i doradców rolnych oraz pracowników służb ochrony roślin. Metodyki i poradniki sygnalizatora będą udostępniane poprzez Platformę Sygnalizacji Agrofagów oraz zamieszczone na stronie internetowej Instytutu Ogrodnictwa-Państwowego Instytutu Badawczego.

Działania upowszechnieniowo-promocyjne:

Tartanus M. 2026. Szkodniki maliny – po minionym sezonie, u progu nowego. Jagodnik, 1

Cieślińska M. 2026. Choroby fitoplazmatyczne jabłoni i gruszy. Miesięcznik Praktycznego Sadownictwa SAD, 1: 80-83

Broniarek-Niemiec A. i in. 2025. Metodyka integrowanej ochrony jabłoni (materiały dla doradców). Aktualizacja wydania z 2013 r. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją A. Broniarek-Niemiec i S. Masnego (aktualizacja), 109 s. ISBN 978-83-60573-70-9.

Broniarek-Niemiec A. i in. 2025. Metodyka integrowanej ochrony jabłoni (materiały dla producentów). Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją A. Broniarek-Niemiec i S. Masnego (aktualizacja), 81 s. ISBN 978-83-89800-29-9.

Bartosik M. i in. 2025. Metodyka integrowanej ochrony gruszy (materiały dla doradców). Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją M. Sekreckiej, 82 s. ISBN 978-83-89800-28-2.

Bartosik M. i in. 2025. Metodyka integrowanej ochrony gruszy (materiały dla producentów). Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją M. Sekreckiej, 69 s. ISBN 978-83-89800-28-2.

Jarecka-Boncela A. i in. 2025. Poradnik sygnalizatora ochrony rabarbaru. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją A. Jareckiej-Bonceli, 53 s. ISBN 978-83-67039-64-2.

Cieślińska M. i in. 2025. Poradnik sygnalizatora ochrony maliny. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją M. Cieślińskiej (aktualizacja). 133 s. ISBN 978-83-65903-32-7.

Anyszka i in. 2025. Metodyka integrowanej produkcji bobu. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją J. Golian. Wyd. GIORiN, Warszawa, 70 s. ISBN 978-83-67039-59-8.

Anyszka i in. 2025. Metodyka integrowanej produkcji rabarbaru ogrodowego. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją G. Soiki. Wyd. GIORiN, Warszawa, 64 s. ISBN 978-83-67039-60-4.

Szumigaj-Tarnowska J. i in. 2025. Metodyka Integrowanej produkcji pieczarki. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją J. Szumigaj-Tarnowskiej. Wyd. GIORiN, Warszawa, 65 s. ISBN 978-83-67039-61-1.

Anyszka Z. i in. 2025. Metodyka integrowanej produkcji jarmużu. Opracowanie zbiorowe Instytutu Ogrodnictwa - PIB w Skierniewicach pod redakcją G. Soiki. Wyd. GIORiN, Warszawa, 63 s. ISBN 978-83-67039-58-1.